

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XIV.

Cena Novac

je 55.00.

Entered as second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., tork, 15. februarja (Feb. 15) 1921.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 38.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 2, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PRIPRAVE ZA BOJEVANJE V ZRaku SO ZDAJ V RAZPRAVI.

VELIKE OZJAVI NE STEVUJU DO DEJAVI ADRESATE.

Vsa znana je, da imajo
vzroki za to, da prav

Washington, D. C.—Razprave o stalni armadi, mornarici in o značnem brodovju potrdijo, da se ne more govoriti o razboroznaju, dokler ni sedanjem sistem blagovne distribucije in proizvodnje spremenjen. Govori poslovov in tistih dobitjanov in reformatorjev, ki priporočajo splošno razboroznaj in obnovljeno nočje obdržati sedanjem sistem blagovne proizvodnje, se nener leto sljedejo, praktično so na vrhu vseke vedenosti. Razprave o stalni armadi, mornarici in o značnem brodovju po širnem svetu govorijo, da je ne moreče misliti na splošni mir, dokler imamo gospodarski sistem, v katerem privatni finančni interesi včuvajo posebne privilegije.

Izjava admiralja Fiska, človeka, ki govorji precej odprtio, pokazuje, da ne minijo druge države na splošno razboroznaj, ampak da se vojne priprave ravno tako nadaljujejo, kot pred izbruhom svetovne vojne.

Po mnenju admiralja Fiska spadajo ogromne ostopljivosti in preteklost, karim uratiti se ne morejo proti temu, da se namenjuje v letih. Oklepniča, pravi Fisk, je na morje zavarovana proti napovedi in temom, ni pa zavarovana, da se neneha tak uspad izven. Admiral Fisk je dejel, da tako značno brodovje, s katerega bo mogoče metati terpede na ladje, prinaša britanski admirali sir Perry Scott.

Značilna je pa njezova upominka, v kateri pravi, da se zgraditi močno zračno brodovje, da to ne pomeni razboroznajevanje. Povedal je, da je nasprotnik vsekoga razboroznajevanja, dokler hodejo Američani trčati na svetovnem trgu.

Admiral Fisk je odkritovčen. To se mu mora priznati in se loči od pacifističnih binacev, ki priporočajo splošno razboroznajev, a obenem zagovarjajo sedanjem gospodarski sistem.

WILSON NI OBSEJUBIL ENTI CERTANJA DOLGOV.

Washington, D. C.—Ozji Wilsonovi prijatelji dementirajo, da je Wilson na mirovni konferenci v Parizu obljubil zaveznikom, da bo Amerika črtala njihove vojne dolgeve. Ravno na robe je res — pravijo — Wilson je direktno nasprotoval vsem komisarom za izbrisovanje vojnih posojil, rekoč, da je on prisel v Pariz sklenil mir z Nemčijo, ne pa reševal finančnih zadev zavezniških držav.

Tekmovalcem.

Nekateri bratje in sestre, ki so se prijavili za tekmo, poslujejo po TRI NOVE naročnik in ob enem pišejo, naj jim takoj poslujejo knjige Knjigovnice matice, pa ne povedo, katero KNJIGO žele. Vsak, ki želi zaključiti svojo tekmo pri treh naročnikih in želi dobiti takoj knjige kot nagrado, naj pove, katero knjigo želi imeti: ZAJEDALCE ali ZAKON BIOGENEZZE.

Umetnost je, da se tekmovalci potrdijo, kadar že enkrat dobre po tri naročnike, da skušajo dobiti še DVA, da jih bo PET, ker dobe potem DVE KNJIGI Knjigovnice matice za nagrado. Cenjeni bratje in sestre želijo, da se to kolikor koliko mogoče upošteva. Za upravo tekme, Filip Godina, u-

LETOTOVICA RUSKIH GARJEV SO ZDAJ ZDRAVJEŠČA RUŠKIH DELAVCEV.

Stockholm, 17. jan. — (Pisemo, Federated Press.) — Ruski komisariat za javno zdravstvo je odredil, da se pohabijeni vojaki in delavci presele na Krim, kjer je v bivših carinskih letoviščih in sanitarijih na raspolago 7000 postelj. Posebni vlaki iz Petrograda, Moskve, Karkova in Ivanovo-Vozreženska so že odpeljali delavce in vojake v njihova nova zdravilišča na Krimu. Posebna komisija je tam na delu, da pripravi še druge sanitarije za bivališča vojaških in delavskih invalidov.

SODNIK LANDIS IN BANKIRJI V DVODOBOJU.

SENATOR DIAL GROZI SODNIKU Z OSTROVOM.

Bankirji se rdeči jese, kar je sodnik kritiziral vremeno nista mede banditov usafomov.

Chicago, Ill.—Pred sodnikom Landisom se je vršila obravnava, ki bo ostala zgodovinska. Na obtožni klopi je sedel 19-letni bandit uradnik Francis J. Carey. Prejemal je devetdeset dolarjev plusne na mesec in skozi njegove roke je šlo skoraj miljon dolarjev denarja vsaki mesec. Mladi bandit uradnik je imel poleg sebe še skrbeti za svojo mater in štiri mlajše brate in sestre. Banga v Ottawi, za katero je mladi Carey delal, je izplačala dvajset odstotkov profita od glavnice delničarjev, kar dokazuje, da bi banka lahko izkoristila svoje mlinčenje in urednike male ljudi.

Mladencu je postalno življenje butara. Če bi devetdeset dolarjev bilo samo zanj, tedaj bi bil še mogoče izbrati na eden ali drug način. Ali skrbeti je moral poleg sebe še za pet oseb. In tako se je porodil v njem sklep nekega dne, da okrade banko. Čim je izvrnil in ukradel je okoli \$50,000. Stvar je prišla na dan, denar je bil vrjen in mladi fant je prišel pred sodnico. Dejanja ni tajil, kajti bilo je vse takoj jasno, da ni bilo kaj tajiti. Sodnik Landis ga je imel soditi.

Ko je imel oboditi maledenca, je sodnik dejal, da velik del kriveleži le na banki sami, ki je plačevala ljudi tako nizko, ksterim je šlo do enega milijona dolarjev skozi njih roke. Dostavljal je, da mora fanta nekam poslati, toda v jecu ga ne more poslati.

To njezove besede so bile sunek v skleneno gnezdo. Ogledali se je takoj senator Dial iz Južne Karoline in izjavil, da je sodnik Landis res tako govoril, kot priporočujejo časniki, da ga obtoži v seču z zahtevjo, da se odstrani kot zvezni sodnik. Senator Dial je bolj bankir in tovarnar.

Sodnik Landis ni molčal na izjavo senatorja Diala, ampak mu je primereno odgovoril pri obedu, ki ga je priredil "Američka legrija" v Des Moines, Iowa. Landis ni pobral le rokavico, ki mu je vrzel senator Dial, bogati bankir in tovarnar, ampak je obtožil, da je bil senator zelo aktiven, da se prepreči zvezni zakon za varstvo otrok.

Velebizični časopisje poroča s pravim veseljem, kako se bogati in prominentni meščani v Ottawi izražajo kritično o sodniku Dialu.

Tako je velebizični časopisje! Ko je sodnik Landis obodil socialistično protišpijonalnega zakona, mu je pelo slavo. Zdaj je sodnik kritiziral denarno močino, ki plačuje vejo slabu svoje uslužbenec in vseeno jim pa zaupa milijone, se je glas tega servilnega časopisa denarno močino takoj spremeni proti sodniku.

Velebizični časopisje je imelo redno dvojno mero. Če je vpliven slovec nekaj storil, kar je koristilo denarno močino, ga je hvalil.

Ako je nekaj izvršil, kar ni po njem,

ZBORICA JE ZA ZNIŽANJE MORNARIŠKEGA MOSTVA.

USODA PREDLOGE ŠE NI ODLOČENA.

Mnenje o predlogi je različno.

Washington, D. C.—Zbornica je sprejela v soboto predlog brez obsovine debate, da se moštvo mornarice zniža od 143,000 na 100,000 mož. Ugovora ni bilo proti proračunu, ki dovoljuje denar za sto tisoč mož.

V predlogu so dolobče, ki zahtevajo zbor mornarske pehote od 27,000 na dvajset tisoč mož in dovoljuje za izvršitev gradbenega mornarskega programa izraza leta 1916 devetdeset milijonov dolarov. Zdaj pričakujajo govorje za razboroznaj v zbornici.

Mnenje kongresnikov je zelo različno. Nekateri zagovarjajo znižanje izdatkov za oboroditev drugi so pa odločni nasprotniki vseh razboroznaj, dokler tudi druge države ne pričnejo z razboroznajem.

Kongresnik Britten iz Illinoisa pravi, še so narodi, ki so se pridružili ligi narodov za razboroznajev, takoj niso podvzeli krovov v tej smeri.

Kongresnik Garret mu je odgovoril, da je varok izkazati v tem, ker se Združene države niso pridružile ligi.

NEVAREN LOTERELSKI SLOPAR SVETI.

Chicago, Ill.—Detski detektivi so se retrirali v Chicagu nekemu Nealu Melougliju, ki se je občudil vedno po zadnjih novih novicah na zidu pa zločinsko karijero. Projekti so ga kot načelnika krožka, ki je zvabil bogate ljudi, da se ustavijo v loteriji.

Krožek je imel svoje glavno gnezdo v Atlanti, Ga. Tja so prijeti separji svojo žrtvem in ji dopovedovali in prikazovali, kako lahko ogoljajo loterijsko ravnenjstvo. Žrtve je pričela izvajati in "dobila" je v nekaj dneh od pet do deset tisoč dolarjev. Ko je bila žrtve tako daleč omrežena, so ji separji povedali, da zdaj gre veliki dobitek devetdeset tisoč dolarjev. Pri tem so ji pa rekli, da je prišla sem kot tuje in zaradi tega mora položiti petdeset tisoč dolarjev, da ji izplačajo veliki dobitek. Žrtve je pričela za vado. Ko so separji imeli denar, so izginili.

Žrtve se ni mogla obrniti na sodnijo, ker je ugantila sama, kar je bilo po postavi prepovedano.

Krožek separjev je bil že in trideset oseb.

Nahajani separji prodajajo bolj revnim žrtvam stroje za izdelovanje denarja; bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

NEWYORSKI ZDRAVSTVENI KOMISAR SVARI PRED LEGARJEM.

New York, N. Y.—Zdravstveni komisar dr. Royal S. Copeland svari pred legarjem. On priporoča, da se vsak parnik, ki pripelje izseljenike, dobro razkuži in izseljeniku za nekaj časa pridrži v karanteni, dokler ni razkužena njihova priljaga.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

Način, s katerim separji izdelujejo žrtvam stroje za izdelovanje denarja, bogate žrtve pa oskušajo na ta način, da jih zapletajo v stave na konjice dirke ali pa v loterijska podvzetja.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesec; Chicago \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri meseca, za inozemstvo \$8.00.

Nadov za vas, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lelandais Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Bandit Society.

Owned by the Slovene National Bandit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Januar 21-22) poleg valjega imenu je zadovoljen, da vam je z tem dnevnem potisku naročnina. Poverite je pravljena, da ce tam ne ustrezi list.

NEDIREKTNI DAVEK NE MORE DRUGEGA RODITI KOT NEZADOVOLJNOST.

Bogate korporacije in miljonarji se branijo z vsemi sredstvi davka na nadprofit, češ, da tak davek ovira razvoj industrije in trgovine. V vojnem času so se finančniki, podjetniki in drugi kapitalisti tako privadili 100-odstotnemu dobičku, da se kar ne morejo sprijažniti z resnikom, da bi prav nič ne trpeli trgovina in industrija, če bi prejemali tako visok dobiček, kot je bil v navadi pred letom 1914. Proč z davkom na nadprofit, proč z vsakim davkom, ki ovira trgovino in industrijo, kriče predstavniki privatne denarne moči. Naložite nedirektni davek na živiljske potrebuščine in zakladništvo bo prejelo tako visoke davčne vseote, da bodo prav lahko kriti izredni državni troški. Tako priprora privatni biznis.

Zdi se, da mogoče ta krik napravi na kongres pritis, da dobimo nedirektni davek na živiljske potrebuščine.

Nedirektni davek za živiljske potrebuščine je najbolj krivičen davek med vsemi davki, ker morajo delavci in farmarji nositi skoraj vso davčno butaro. Miljonarjev je v primeri z delavci in farmarji komaj ena pest. In tako bo delavec plačeval ravno tako visok davek, kot John D. Rockefeller, o katerem pravijo, da mora zaradi pokvarjenega želoda živeti zmerno, če se uvede davek na živiljske potrebuščine. Delavec, ki zaslužil komaj tisoč dolarjev na leto, bo plačal tako visok davek, kot tisti, katerega letni dohodki znesejo po en milijon ali več dolarjev.

Ali ni to krivica?

Tak davek ne more drugega povzročiti kot nezadovoljnost med ljudsko maso.

Privatni bizniški interesi kriče, da se trgovina in industrija ne morejo razvijati, če se obdavči nadprofit. Kako naj pa delavec izhaja, če bo obdavljen vsak griljej kruha, ki ga povsiči delavčeva družina? Ali so o tem vprašanje že razmišljali privatni bizniški interesi?

Najbrž se še niso toliko potrudili, da razmotrovajo to vprašanje in vprašajo sebe, kaj se zgodi, če se uvede nedirektni davek na živiljske potrebuščine.

Delavel in farmarji bodo pričeli misliti, zakaj morajo od svojega skromnega dohodka plačevati tako visok davek kot ljudje, ki imajo po več sto tisočakov ali pa milijon dolarjev letnih dohodkov. In pri tem razmišljaju bodo prišli do zaključka, da so to zakrivili sami, ker se niso organizirali politično in izvolili svojih zastopnikov v poslavodajne zbole. Razredna zavest se bo razširila; farmar in delavec bosta spoznala, da spadata oba v en razred in zaradi tega se morata tudi organizirati v eni politični organizaciji, da odvzamejo politično moč tistim, ki ju izkoriscajo.

"PROFITEK", KI ZASLUŽI, DA SE ZABELEŽI.

Koliko jadikovanja in tarnanja smo od lanskega avgusta slišali od strani privatnih bizniških interesov, da so časi slabti za podjetnike in da je zaradi tega treba znizati delavske mezde. Skoraj vsaki dan so se ponavljala ta tarnanja v velebizniškem časopisu in razne "gospodarske avtoritete" so pretakale krokodilove solne tako očito in na glas, da so nekateri ljudje mislili, da pridejo vsi miljonarji in miljarderji še pred lanskim Božičem na beraško palico.

Po Božiču pa pride Novo leto in privatni bizniški interesi prično zaključevati račune in izdelovati bilance, da se tako prepricajo, če bodo morali kmalu od hiše do hiše pritiskati na kljuk. Ali glej za zlomka, komaj prično te bilance prihajati v javnost, je dokazana reč, da so privatni bizniški interesi tarnali in da so najeli "gospodarske avtoritete", da jim pomagajo plakati, da še bolj zredijo svoje denarne moči, ki so že tako zvrhane, da je skoraj nemogoče poriniti vanj še en ficek.

Kakšni so profitti teh jokavih ljudi, pove tudi finančno poročilo Nash Motor kompanije v New Yorku, ki je po odbitku vseh stroškov in rezerve napravila sedem milijonov sedem tisoč štiri sto sedemdeset dolarjev čistega profita. Samo po sebi se razume, da je bil odbit tudi davek. Ali kompanija ima še v bankah in v gotovini nič manj kot dvanaest milijonov dolarjev.

Taki so tisti podjetniški reveži, ki kriče, da prav zanesljivo bankrotirajo, če se ne znižajo delavske mezde.

John Bedene mrtev.

Iz Kansasa je došla vest, da je John Bedene iz Frontona, Kan., mrtve. John Bedene je bil star okoli pet in sedemdeset let in po rojstvu se je ustretil. V Slovensko narodno podporno jednoto je prispolil v letu 1905. Bil je torej star član S. N. P. J., ki se je ustanovil v aprilu 1904.

John Bedene ni bil poznal le v državi Kansas kot delaven za slovenske podporno organizacije in delavsko gibanje, ampak znani je bil širom Amerike, ker je bil na več konvenčijih Slovenske narodne podporno jednote kot delegat in enkrat je bil tudi izvoljen v glavni odbor te podporno organizacije. Bil je med rojaki poznani kot duhovit satirik, ki je posesti izreklo svojo satiro, s katero je vedno zadela, in je bila na pravem mestu. Zavedal se je tega, da njegova satira zaleže, kajti sam se je vesel, kadar je kritiziral kakšno stvar, držev se resno, a vsaka njegova beseda je rezala kot ostro hrščen nož tiste, katere je hotel zadeti z njo, imenoval "ta atinna Janeza." Kar je po izrečeni satiri in kritiki celo privabil smeh omen, katere je kritiziral. Njemu je bila satira prirojena, kar je vendar opazil, ki je bil uriliko z njim občevati v objem prijateljskem krogu. Edvor je razumel njegove satire in odgovarjal s njimi, kar je bil počasen.

Izglasava piše Wilsonu v imenu omenjene delavsko organizacije, da naj imenuje posebno komisijo, ki naj preide, zakaj portorška vlada ne uveljavlja temeljnih zakonov, tikajočih se kavnih, tobščnih in parohrodnih korporacij, zekaj otroci ne pohtajo so (200.000 otrok je brez šolskega podnika, kar so gladni, bosi in raztrganji), zekaj se zamemarjajo sanitarni zakoni, zekaj je umrljivost med otroci tako visoka in zekaj so na Portoriku tako slabe stanovanjske razmere, da mors 60 odstotkov družin bivali v bajtah, v katerih je po pet oseb v eni sobi.

Izglasava obtožnica omenja le splošne razmere in pravi, da velike tobščne, sladkorne in kavne korporacije sistematično kršijo temeljne zakone in delujejo na to, da dobi Portoriko samostojno vendo. Na to način bi imeli vlogo v svojih posetih in otok bi bila privatna provinca teh mogotov. Portorški delavci, ki so zdrženi z Ameriško delavsko federacijo, so proti secesiji, dokler je otok pod kontrolo sindikema in tobačnega trusta, kajti potem bi bili izročeni na milost in nemilost omenjenih trutov.

Dosegovno je bil že precev v ljudi, okoli štirideset, ko je vrnil v Ameriko, je bil skoraj vse časa delu za pravljeno svojega naroda. Po poklicu je bil rudar in v svoji mladosti je videl precej sveta in dobro deloval je maršikarji hajne zboljjanje delavskega položaja in premogovniški in drugimi podjetniki.

Bojen je bil na Škofjeloščaku v Hrastniku. Delal je pa v rudnikih doma, na Otrščaku, v Bosni, v Nemčiji in Ameriki. V Evropi je došel precev delavskih preujemanj, kajti v delavsko gibanje je vstopil že v mladih letih. V nekdiani habsburški domeni so pa v tistih letih smatrali vsakega delavca za velešajalcu, ki je prigovarjal svojim tovaršem, da se pridružijo organizaciji.

John Bedene je bil bojevnik za zboljjanje živiljskih razmer, kajti sam se sebi je občutil z vso dujo, kačno poniranje morajo prenesti tisti, ki s svojim duševnim in ročnim delom ustvarjajo bogastva. John Bedene je mrtve, toda zadnje leto so jih na cenili na dvesto tisoč. Iz tega resno sklepajo, da bodo pričeli uvažati iz Alaski meso teh jelenov.

Sicer so že uvažali zaključne jeleni v Združenih državah. Pričeli so leta 1914, ko so prvič uvozili 75 zaključnih jelenov in katero mesec so hitro prodali. Uvoz je od tega dne vedno naraščal in zadnje leto je že znašal uvoz 1600 zaključnih jelenov. Nekateri so že prizeli način na to, da bi pričeli rediti severne jelenje kot kako drugo govejo živino in da bi lahko potem letno uvozili okrog pet tisoč jelenov. Leto 1905 je bilo v Alaski samo okrog 10.000 jelenov, toda zadnje leto so jih na cenili na dvesto tisoč. Iz tega resno sklepajo, da bodo pričeli uvažati iz Alaski meso teh jelenov.

John Bedene je bil bojevnik za zboljjanje živiljskih razmer, kajti sam se sebi je občutil z vso dujo, kačno poniranje morajo prenesti tisti, ki s svojim duševnim in ročnim delom ustvarjajo bogastva. John Bedene je mrtve, toda zadnje leto so jih na cenili na dvesto tisoč. Iz tega resno sklepajo, da bodo pričeli uvažati iz Alaski meso teh jelenov.

STAJKARJEM JE PREPOVEDANO POVEDATI, DA JE STAVKA.

Chattanooga, Tenn. — Delavci, ki stavljajo v tovarni Lucyjeve kompanije, prepovedujejo sodniška prepoved povedati drugim ljudem, da je stavka. To famozno sodniško prepovelj je izdal kancelar Garvin.

PARNIK JE IZGUBIL VIJAK.

Boston, Mass. — Parnik "Rico" je izgubil vijak na visokem morju, parnik "Cathwood" mu pomaga.

SEOBNIČKO GIBANJE KAPITALISTOV NA PORTO RIKU.

Bareni sladkorja in tobaka bi radi naredili iz otoka svojo privatno provinco.

Washington, D. C. — (Laurence Todd, Federated Press.) — Santiago Iglesias, socialistični acuator v zbornici na otoku Portoriku, je te dni posodal predsedniku Wilsonu pismo, v katerem apelira nanj, da naj uvede preiskavo industrijskih razmer in splošnih vladnih zadev na otoku. Iglesias ki je tudi predsednik Svobodne zveze portorških delavcev, obtožuje kapitalistične interese, da podpirajo secesijsko gibanje na otoku, to je da dobi otok neodvisnost; to gibanje pa je na škodo portorškemu delavstvu.

Izglasava piše Wilsonu v imenu omenjene delavsko organizacije, da naj imenuje posebno komisijo,

ki naj preide, zakaj portorška vlada ne uveljavlja temeljnih zakonov, tikajočih se kavnih, tobščnih in parohrodnih korporacij, zekaj otroci ne pohtajo so (200.000 otrok je brez šolskega podnika, kar so gladni, bosi in raztrganji), zekaj se zamemarjajo sanitarni zakoni, zekaj je umrljivost med otroci tako visoka in zekaj so na Portoriku tako slabe stanovanjske razmere, da mors 60 odstotkov družin bivali v bajtah, v katerih je po pet oseb v eni sobi.

Izglasava obtožnica omenja le splošne razmere in pravi, da velike tobščne, sladkorne in kavne korporacije sistematično kršijo temeljne zakone in delujejo na to, da dobi Portoriko samostojno vendo. Na to način bi imeli vlogo v svojih posetih in otok bi bila privatna provincia teh mogotov.

"Labor," glasilo zavestnje živiličarskih organizacij, razpravlja o tej značilni akciji zborničnega odseka.

"Odsek," se glasi v članku,

"skupi opravljenci njegovo obvezanje z dolgotrajno in častno bliznisko kariero in njegova udanost do vlastne ga opravljajo do tega spoštovanja.

To zavestlja interesantno vprašanje o faktih in opravljencih sledilec navajanje iz zgodovine:

"Udanost mr. Schwaba do vlastne je opisana v plesnjivem dokumentu, shranjenem v kongresni arhivih, zaznamovanem z 'Violation of Armor Plate Contracts' (Kršenje pogodb za oklepne plošče), ki je poznal kot zlorobljen poročilo 458, tri in petdeset kongresna zasedanja.

"Poročilo je bilo zavestljeno na preiskavi v letu 1894 po zborničnem odseku za mornarske zasedave proti Carnegie, Phipps & Co., kasnejče Carnegie Steel Co. in zdaj glavnemu delu United States Steel korporacije.

Dokaz, da je bila vlastna oskrbeljena po Carnegeju kompanija, je bil obširno in prepravljen v dokument, shranjen v kongresni arhivih, zaznamovanem z 'Violation of Armor Plate Contracts' (Kršenje pogodb za oklepne plošče), ki je poznal kot zlorobljen poročilo 458, tri in petdeset kongresna zasedanja.

"Poročilo je bilo zavestljeno na preiskavi v letu 1894 po zborničnem odseku za mornarske zasedave proti Carnegie, Phipps & Co., kasnejče Carnegie Steel Co. in zdaj glavnemu delu United States Steel korporacije.

Dokaz, da je bila vlastna oskrbeljena po Carnegeju kompanija, je bil obširno in prepravljen v dokument, shranjen v kongresni arhivih, zaznamovanem z 'Violation of Armor Plate Contracts' (Kršenje pogodb za oklepne plošče), ki je poznal kot zlorobljen poročilo 458, tri in petdeset kongresna zasedanja.

"Mr. Schwab je bil vrhovni superintendant Carnegiejeve kompanije in torej pravi delučar. Ko je bil vprasan zaradi zmanjšanja mehurjev, je priznal, da je ou odredil, da se plosče z mehurji ne odklonijo."

"Urednik na to navaja priznavanje William E. Coreyja, zdaj načelnika Midvale Steel kompanije, ki je takočas vodil delavnicu za plosče. Corey je prizadel, da je Schwab v splošnem vodil v tem času, da je Corey izvršil delo, prikrivajoče duple v oklepnih ploščah.

Zborični odsek je v tem starem poročilu izjavil kongresu, da je "sledil separacija do vrhovnega superintendenta, ki je delučar kompanije." To je bil Schwab.

"Labor" dalje pripoveduje svojim čitalcem iz zborničnega poročila:

"Kompanija je bila najeta, da izdelava najboljše oklepne plošče in plastične in je bila zelo visoka cena, da to storiti... Opisajoč se na obveznosti, je kompanija ali so pa njeni služabniki izselili razne separacije. Denarna globla ali odkodnina v delavju ni nadomestilo za tako krivievo."

Predsednik Cleveland je senat odobreno napram kompaniji na \$140.000, in kompanija jo je planala začladništvo.

Urednik glasila v Seči zavestnje zaključuje: "Bilo je sedem in dvajset let nazaj — na pol poti mr. Schwabove dolgotrajne in častne bliznisko karijere." Pozabiljene niso bile le "te različne separacije in hudočinstva" — separacije in zločini, ki so štirjevali najljubše narodove interese — toda

ZELEZNICARJEM JE ZNANA SCHWABB-VA PRETEKLOST.

Chicago, Ill. — Ko sta se delila August P. Caron, uslužbenec Chicago City Bank in Trust kompanije, in 60-letni bančni polici Jeremiah O'Mara z denarjem bankov v avtomobilu, sta zvestregla dva banditska avtomobila njun avtomobil. Banditi so takoj odprijeli ogrev od vseh strani na nju. O'Mara je potesnil samokres in oddal nevi streli na bandita, ki je od zadrži streljani. Bandit je bežal, kar so ga nele nege. Na to je polici oddal streli na seferja, ki je vozil banditski avtomobil Pakardovega sistema. Sefer

Inozemstvo.

Ofenziva sinajnovec.

Dublin, 11. februar. — Več sto mož irske republičanske armade je včeraj okupiralo mestce Skibbereen. Sinajnovec so bili dve urij gospodarji v mestu. Prisili so angleške vojake, da so se postavili v vrsto in prepevali irske revolucionarne pesni. Naposred so izstrelili salvo in odšli iz mesta, preden so prišle britanske čete.

London, 11. februar. — Angleške čete so požgale snajst hiš v Abbeystormu iz čevete nad rane, njem nekoga policista v dotičnem kraju. Prebivalcem hiš je bilo ukazano sredni noči, da se umaknejo na plane. Žensko in otroci so najbolj prizadeti.

Pojaki in Francosci se ne morejo sediniti.

Pariz, 12. februar. — Pogajanja med francosko vlado in Pilsudskim, predsednikom Pojske, ne grejo posebno gladko. Gospodarski pakt je bil nistro sklenjen, kar se tiste koncesije glede petrojevskih vredov v Galiciji, toda z militaristično alianco gre bolj težko. Pojaki zahtevajo prevec.

Vrangel pojde v Sibirijo.

Pariz, 13. februar. — V krogu ruske buržuazije v Parizu se je pojavila govorica, da se med baronom Vrangljom in japonsko vladivo vrste pogajanja za transportiranje Vranglevih det iz Cagliarija v Vladivostok, kjer bodo pomagali v novi Japonski ofenzivi proti sovjetu v Sibiriji.

Ameriško misijo posreja na Kavkaz.

Tiflis, Georgia, 12. februar. — Poletna misija sovjetske Rusije poteka, da je trgovina z Rusijo že v dobrem teknu. Angleško, svedsko, italijansko in ameriško blago prihaja na Kavkaz. Iz Amerike je ravnokar otišla velika zalog skorajev, ki so zdaj nahajači v Baku in daka na prevoz v Rusijo. Iz Angleške prihajajo električne potrošilnice, iz Italije pa avtomobili in motoredelci stroji.

Tiflis je po vsej pravoti Meka za trgovine vsega sveta, ki oblagajo tukajno boljševiske misije in baratajo z njimi za koncesije. Vse obstoječe vlasti imajo tukaj dobro organizirane misije. V nem hotelu so Francosci, Angleški, turški kemalisti in Nemci, v drugem pa so Amerišani in russki boljševiki, ki se dobro razumejo med seboj. Sovjetska Rusija ima v Tiflisu šest misij, ki stekajo v krog petstje članov.

Jugoslavija zavrela trgovske pogodbe z Nemičijo.

Belgrad, 13. februar. — Vlada je zavrgla načrt trgovske pogodbe z Nemičijo, katero je izdelal trgovski minister skupno z nemškimi zastopniki. Nemški delegacije so zapustili Belgrad.

Pojsko-ruska mirovna pogodba se ni podpisala.

Riga, 13. februar. — Podpisovanje stalne mirovne pogodbe med Pojsko in sovjetsko Rusijo je odloženo na prihodnji mesec iz razloga, ker se delegacije ne morejo sporazumeti glede vstopa zlata, katerega Rusija odstopi Pojski. Russi ponujajo 25 milijonov rubljev, toda Pojaki zahtevajo 72 milijonov.

Bavarška kapitulacija.

Berlin, 11. februar. — "Tagesblatt" poroča, da je bavarška vlada sklenila, podvreči se zaključku berlinske vlade in privoliti v razloženje civilne garde.

Odsedno stanje v Tradiji.

Atene, Grčija, 13. februar. — Grčka vlada je sklenila, proklamirati odsedno stanje po vnetju Tradiji.

Pariz, 13. februar. — Grčka armada v Mali Aziji raspada. Velike čete dezerterjev so popisavile Smirno in vojaške oblasti se jih ne upajo prijeti, ker so boje splošne revolte. Turški nacionalisti imajo lahko delo z Grki.

Italija je prva posodila denar Avstriji.

Dunaj, 13. februar. — Avstrijska vlada je bila obveščena včeraj, da je italijanska vlad vključila v svoj proračun vsto 60 milijonov lir kot finančno in trgovsko podporo za Avstrijo. To je prva finančna pomuda, ki pride od enotnih zemelj.

DOPISI.

Odpisno pismo uredniku "Slovenije."

Milwaukee, Wia.

Cenjeni:

Zaradi igre "Gadjie gnezdo", katero sem se, rekel bi predznam kritizirati, nastal je pravati vihar v vrstah igračev samih, kar je odprtih rečenih precej smesno, ker nisem nikdar kritiziral igranja posameznih oseb in jih niti omenil nisem, temveč samo igro iz tehničnega in umetniškega stališča. Ker bi bilo brezuspodno in ob enem tako pravno delu, odgovarjati na take kritike duševne plikosti, kakor so se nudili čitaljem "Slovenije" v zadnjih treh številkah v obleki dopisov, se obracam naravnost na Vas, kot avtorja imenovane igre in ob enem uredniku lista, kateri je prinesel dotične fanatične nelogične in pred vsem pametne ljudi smešne izbruhne neumetljene kritike.

Kot človek kateri ima, ali bi vasi moral imeti gotovo mero inteligence v sebi, kot urednik in tako ob enem odgovorni osebi za vsebinsko lista bi moral vedeti, da je cela zadeva prekorčila svoje meje ne samo v vprašanju dostojnosti človečju tudi logike, ker ni zamordil takšna velika dela počasni edino le kot skromno senko od one moči in sposope, katero vzbujajo. Slikar mazan, ne zmore kopirati kakega Rafaela ali Rembrantsa in igralec diletančnik ne zamore zapopasti del velikih moči in se v nje odveti. Na diletančnih održih naj bi se kazalo igre, katere imajo podobno vsebino in so lahko razumljive. Za nas ameriške Slovenske je pred našimi očmi dovolj gradiva, katero bi se dalo za diletančko odre lahko obdelati, primerno psihologiji našega naroda in njih duševnim potrebam in zmožnostim. Ako bi Vi, odprtih rečenih posvetili Vaš trd takšni učinki, bi našli gotovo hvaleno občinstvo in bi imeli vesel, tako ste pa porazili Vas in moč v neko velo učinkovito stvar in to zaradi tega, ker se nahajate z Velikimi narodnimi življi v čisto napovednih vodah, ker vedeti bi morali da so minili časi, ko so se resevala narodna vprašanja po stareh formah naših kričanskih kultur. Zavidno delavstvo ima danes odločilnost in v svojih rokah in je bodoči vladar sveta; ono bude in že diktira svetovno gospodarstvo in politiko v popolnoma drugih tistih, kakor je to storila stare pro-padske družbe. Kot časnikar in urednik enega lista, ki si prizava, da je delavski, bi morali poznaati, da smo delaveci siti stare politike in starški fraz in da hitimo naprej, ter da smo podrli za seboj vse mostove, ki so nas vezali s starim.

Kritiziral nisem igre iz osebnega sovraštva; ta trditve je kačkar morale sami pripomnati same, temveč ker mi kot člunu naroda, kot delavecu, ki se zaveda svojega razrednega boja ni všeeno, na kak način se razširja med nami takozvana izobrazba, katera se pri nas brez pravice povzdigne v deveta nebesa.

Nikakor pa Vas ne morem odgovarjati požrtvovnosti in našega čuta, akoravno ni zadnji mojem preprtičaju, toda izvršil bi lahko boljše delo pri pisanku igre, ako bi upoštevali potrebe našega časa in psihologije našega ljudstva; ker resevali našred se danes, kator so ga resevali v prejšnjih časih tudi politiki v kavarnah, je za sedanji čas in razmere nezgodno in hreš ponama. Igra je bila umerjena populom na zunajni efekt, in je bila brez moralne moči, da bi segala ljudstvu v sreč poseben pa se v možgane.

Čeita se mi v dopisih, da nisem rabil istega tona pri kritiziranju igre "Legijonarji", zato povsem po krivici. Dramatični odsek "Naprej" sem povodal bistveno ravno isto kakor Vas, samo da nisem kritiziral igre same, ker se mi je zdelo to prazno delo. Da se je priznal v kritiki dobro delo posameznih igračev, ni bilo skrivljeno, ker se je tem povedala istina. V celoti pa sem skušal napeljati omenjeni odsek na to, da nastopi drugo put, sko hčete doseg v resnični izobrazbo med našim narodom. S tem seveda ni rečeno, da bi morali uprizorjati igre velike umetniške vrednosti, dela velikih moč, katera so namenjena in primerna samo za profesionalne igrače. Člani dramatičnega odseka "Naprej" so me razumeli in bili so tudi dovolj toleranti, da se niso cutili razljene, ko se jim je povedala resnica, nasprotni temu so izrazili ne vecini vse, da je bila kritika premila in da bi bilo umestno posamezne točke ostreje kritizirati, kar pa seveda ni bilo podanim okoliščinam mogoče, ker sem, kakor rečeno kritiziral samo moraleni upliv igre na ljudstvo in ne igre same, katera sploh nisem smatral kot pravilni predmet za povzidlo duševne zrelosti med nami, ki smo delavci in živimo v novih razmerah v starem. Pa saj jim ni zameriti,

soj sam si, da Vam odkrito rečem na tem mestu, da bi morali pri sprejemjanju dopisov na mojo kritiko upoštevati dejstvo, da nismo bili vsi navzoči pri igri iz istega testa, da nismo vsi spoznali dramatične same na diletančnih održih, da smo bili vsaj nekateri med njimi, ki imajo v tej stvari drugačen pogled, kakor ona masa, katere pride v dvorano, da si nasiti oči, brez poznavanja prave lepot, katero nam nudi.

Moralni bi razumeti, da sem bilalec od tega odstranjjen imeti namen, da bi ponadal igrače ali njih organizacijo. Kritiko so morali slišati že veliki moči, kateri slavi ves kulturni svet in tačko jo moramo mi vse. Naša skola ne morejo biti nikdar popolna: mi vse stremino kviku prideli zresti in popolnosti in vsem je usojeno, da izgubimo pravo pri proti temu visokemu in tekomu cilju, ravno kadar mislimo, da smo v najboljšem tiru.

Dramatična kačkar tudi literatura je zrealo življenja, toda zreal, katero nam pokaze tivljenje v pravti ali napacu luči, katero nas lahko vodi na prava pota duševne popolnosti, ali pa in di v breznačno nezavestnosti in duševne teme. Od diletančev se ne more in ne sme zahtevati, da bi uprizorjali dels velikih moč in visoke umetniške vrednosti, ker ni zamordil takšna velika dela poskusni edino le kot skromno senko od one moči in sposope, katero vzbujajo.

Takaj zapušča žaljajočo soprogo in dva nedorastla otroka, v starci domovini pa mater in enega brata. Pokojnik je bil rojen leta 1889 v Blanci na Spodnjem Stajerskem in v Zdr. državah je bil val okrog 11 let.

Moja najskrbnejša zahvala vsem, ki so se udeležili pogreba, posebno pa se rojakinji, Mary Božič, in Melntyre, Pa., ki je prisluh k pogrebu. Najlepša hvala tudi društvu "Naprej do zmage" št. 404 SNPJ in tukajšnji delavni strokovni org. za krasne veličine, katere so položili na krato pokojnika v zadnjih sponih: najlepša hvala tudi društvu "Zmaga" št. 290 v Homer City, ki se je udeležil pogreba.

Pokojnik je bil naprednega mlajšenja in zvest in agilen član SNPJ in tukajšnje društvo "Naprej do zmage" za bo zelo poskušal. Bil je tudi skrben družinski oče.

Počivalj mirno v tui zemlji, dragi nepozabni soprog in oče nedolžnih sirot. Žaljajoči ostali: Soproga in otroci.

Knjige

Lepodolovno-znanstvene knjižnice Slovenske narodne podpornice jednotne:

Zajednici. Spisal Ivan Molek. Povest iz življenja slovenskega proletarijata v Ameriki. Kdor se hoče seznaniti s strašnimi resnicami o nepravlem življenju, ki izvirja iz ločnega zakona (moč v Ameriki, zemja v starem kraju) in o posledicah mačaškega zdravljenja spolnih bolzni, naj čita to knjigo.

"Zajednici" so bila in resnična slika, pravzaprav skupina, ki, ki so prava ilustracija razmer našega naroda. Hodi je ta narod v koču zajednice v starem kraju in živel v družbi, podobni sistemom moči na severozahodu. Zajedni so se na globoko v kri, onemogočili normalno zakonsko življenje, za katerega mora maršikolo pomeniti previsoko solinjo... Knjiga je zanimiva od kraja do konca. Povest je skrbna slike svojega operiranja in niso jih predstili take, kakršne so. Zato zmanjšamo to delo v prvi vrsti, kot podobno za vsakega, ki je že tuja ali ki se pride.

"Cas" — "Cas" je začetna vsebina.

S tem zaključujem vsako našo

zgodbo in pozivam vse naši člani

zajednici, da se udeležijo našega

zajedničnega življenja.

Naša zgodba je resnična, resnična

zgodba našega življenja.

Naša zgodba je resnič

Vesti iz Goriške.

Nesreča z granato. Zidar Matruš iz Gabrij št. 12 star 20 let je delal pri popravi neke hiše v Goriči. Ko je razkopal velik grunč, je zadel na granato, ki je stekala v njem. Granata je bila celo in se je raztrešila, vrgla Marušica na tla in ga ranila na rokah in nogah. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov.

Smrtna nesreča v Hudajučini. Pretečeni mesec se je v Hudajučini smrtno ponosredil kročaj in gostilničar Alojz Panjtar. Ko je ponosč vstal s postelje, da bi odprl vrata domov došemu kročaku pomočniku, se je v temi in ne se popolnoma zdramljen tako nesrečno spodalknil na vrhu stopnjic, da se je z vso silo prevallil v večjo, kjer je obležal težko poškodovan. Zdravniška pomoč je bila izključena, ker je že koj dve uri nato izdihnil. Mož doma iz poštene in ugledne rodbine iz Zakočice, je bil manjše na okrog kot dober in marljiv človek. Zapušča žalostno ženo v blagoosnovljenem stanu in celo vrsto otročiščev.

Nasilje ali kaj? Pred — nekaj tedenih se je dogodil v Goriči lep slučaj. Malo pred polnočjo so prišli vojaki pred kavarnero "Aurora" v ulici Cerno in začeli klicati kavarnarja ter ga pozivali, naj jima odpre. Lastnik kavarne se je oglošil iz prvega nadstropja hiše in pojasnil, da je prepovedano odpirati kavarnero ob tej urki. Jih je pozval, da naj se odstranijo. Ti so pa imeli taku močno željo po črni kavi, da so začeli butati v vrata in metati kamne. En kamen je padel v soko kavarnarja. Vojaki so tudi izstrelili strel iz revolverja. Kavarnar je poklical nato svojega brata, ki je izstrelil iz revolverja strel v stran, da bi vojakov ostrašil, ti pa so oddali še en streli in se nato oddalili. Pozneje so se vrnili z nočnim stražnikom.

po kateroga so šli, da jim pomaga. Vsem se je debela in zopaten boj in strelijanje; pri tem je bil ranjen eden berzijarjev, ki so ga prepečljali v bolnišnico.

Grozen umor v Skorkiji — Morilce pripomnil svoj čin. 15. jan. okoli popoldne sta zapazili dve ženski v vodnjaku, ki se nahaja v Skorkiji št. 232, da plava na površju vode. Izpadlo mlaedenčino truplo rekovalo. Ženski ste tekli v bližnjo finančno postajo ter tam naznali finančnemu naredniku dogodek. Kmalu po tem se je odpravil narednik na lice mesta. Ko je prišel do omenjenega vodnjaka, je zapazil, da so vsa tla okoli vodnjaka poškropljena s krvjo. Kakor, da bi vdarila strel z neba, se je nabralo okoli vodnjaka veliko število občinstva ter radi vedno pričakovalo, kdaj da izvleče žensko truplo iz vodnjaka. Narednik je stopil k bližnji družbi ter si tam nabaval dolgo vrv, na katero je zavezal kavelj. Vrv je spustil v globino vodnjaka, ter čez nekaj čas izvlekel z vodnjaka razpadlo žensko truplo. Navzočim gledalec so stopile solze v oči, ko so gledali nevrstno mlaedenčino, ki ni bila več podobna človeku. Njen obraz je bil ves razjedjen, kjer so ji stare prej oči in nos, ni bilo več najmanjše sledi. Roke in noge je imela svezane z drébelo vrvjo. Narednik je nasranil dogodek preiskovalni komisiji, ki sklepa, da gre za umor. Dodihi policijski agentje so začeli s takojšnjim preiskavo. Obrautili so svojo pozornost na hišo št. 321, last Josipa Giurovicha, v katere so tudi vstopili.

"Dober dan! Prišli smo po informacije. Kakor smo mogli nekje, zvedeti, imate v skorši skrivnosti? Ševeda pojdi! Naš nimanj skrivnosti!" Ševeda pojni! Je res nekaj, ki je bil vodnjak, kjer so ji stare prej oči in nos, ni bilo več najmanjše sledi. Roke in noge je imela svezane z drébelo vrvjo. Narednik je nasranil dogodek preiskovalni komisiji, ki sklepa, da gre za umor. Dodihi policijski agentje so začeli s takojšnjim preiskavo. Obrautili so svojo pozornost na hišo št. 321, last Josipa Giurovicha, v katere so tudi vstopili.

"Dober dan! Prišli smo po informacije. Kakor smo mogli nekje, zvedeti, imate v skorši skrivnosti? Ševeda pojdi! Naš nimanj skrivnosti!" Ševeda pojni! Je res nekaj, ki je bil vodnjak, kjer so ji stare prej oči in nos, ni bilo več najmanjše sledi. Roke in noge je imela svezane z drébelo vrvjo. Narednik je nasranil dogodek preiskovalni komisiji, ki sklepa, da gre za umor. Dodihi policijski agentje so začeli s takojšnjim preiskavo. Obrautili so svojo pozornost na hišo št. 321, last Josipa Giurovicha, v katere so tudi vstopili.

Ko je viden Giurovich pred se-

boj može postaviti, je postal ves bleš od strahu ter odgoviral:

"Po praviki budi povedano, dekleta nismo videli že od novega leta. Kje se sedaj nahaja, ne vem."

"Prosimo vas, pridite za hip pred vodnjak."

Ko je bil Giurovich pri vodnjaku, so pokazali agentje na razpadlo mlaedenčino truplo rekovalo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se takoj odpravili v prosti luki, da bi izaledili Giurovichevega sina. Niso ga došli iskali. Ko so ga imeli v rokah, so ga odvedli na kvesturo, kjer je bil zaslišan. Mlaedenč je najprvo zanimal, da bi on kaj vdel v umor. Izjavil je, da on niti ne pozna omenjene mlaedenčke. Ali končno se je vendarje vdal rekoč:

"Da jaz sem jo umoril, jaz sem ujen moril. Umoril sem jo zato, ker sem jo onesčastil."

Pri teh besedah so stopile mladenčeve solze v oči. Nekaj časa je molčal in zri v tla ter zopet nadaljeval svojo izpoved: "Legovičevu sem spoznal od takrat, ko jo je vzel moj oče za slukkinjo. V kratkem času sva si postala intimna prijatelja. Večkrat sem opazil, da je zelo ljubosamna. Na Silvestrov večer smo se odpravili v gostilno, jaz, moja ljubimka in moj oče, v ul. dell'Olme. Tam smo imeli veselo zabavo. Kmalu po 23. uri smo se odpravili počasni proti domu, ko smo bili doma, sva pozdravila očeta ter šla oba v sobo. Dolgo časa sva se pogovarjala. Polnoč je že zdavnaj odibila. Ne vem kaj je padlo moj ljubimki v glavo; zagrabilo je nož ter ga vlečel po zraku rekoč: "Ali vidiš ta nož, ta je tvoga smrt." Jaz sem vse razberan potegnil iz čepa revolverja, ki

spod bo vse dogonal! Strepenko je bil lud. Naj le došene! Je rekel, da gre kar na postol!"

"Erna je nedokina! Ona je zelo vestna. Pismomoda je res nekaj pisančka, ko bi ta kačko izgubil pisanje!"

"Ali je bilo pismo priporočeno?" je sprašila Alena. Ko bi bila Minka kaj slutila, bi bila ospalja na glas, da je Alena vse prepeljana,

"Menda ne, kakor sem razumele Trščancu."

"Toda bo težko kaj dognati," je razlagala Minka. Ce ga je izgubil pismomoda, kaj hočete? Siromšček je, vzeti mu nimate kaj, kvečjemu, da bo prišel ob kruh. To pa bi bilo prekruto!"

"Tako sem tudi jaz rekel. Njemu naj se prizansuje. Ce je pa kdo drugi, nič usmiljenja!"

Siromšček je potrkal s kosčevno roko ob mizo in opet gledala na rjavo poseko skoz okno.

Tedaj so se odprla vrata in je vstopil Jok.

Ko ga je Strniščka zagledala, je vprav bojevito ruke ob bok in mu obrnila hrbot.

Jok je podigel po družbi, se odprtih in sedel k pedi.

"Lepo pozdravljeni ve, ki se Vam godi drugač dobro kakor meni. Teko prebito piha sever, da se mi je zanotalo, ko sem 'meril in prestrelil te hlide!"

"Kakor da bi urogajime dela!" Mar te ne žela Sarekar, ker si mu pomagal, da sta mi izplačila to bogastvo! Hinacev! Naj te le zebe, ko te ne zastonju!"

"Kaj vva Vav izpela? Mar ni pošteno kupljeno in posteno plačano! In kdo je pritiskal in privijal Sarekarja na Vasjo plat, če ne jaz. In tole imam za plačilo! Vsak je neumen, kdor storil dobro!"

"Da si me pastil pri miru in nisi stopil nikoli čez moj prig bi bil storil mnogo bolje, ramune, bolje! Za lepe tisočake si nje okajnol!"

"Jaz!"

"Kdo drugi?"

"Tako!"

Jok je skočil kvišček.

"Gospodčini na priso, obe! Gosposka naj govoril!"

Tedaj se je Strniščka obrnila šele od okna proti njemu in stopila korak po spbi.

"Gosposka naj govoril! Saj tudi bo, in bo poiskala neko pismo in tiste sleparke prste, ki so ga ukradli!"

Jok je zaripel, iz bolnega očesa so se pocedile solze.

"Kakšno pismo? Kakšni prsti? Čigari? Pozejte! Tu so pričee!"

Jok se je bližil Strniščki grozec in stiskajoč posti. Minka je vstala izza mize in se vstopila predenj.

"Nikar tako Jok! Strniščka so dobili za les pismeno ponudbo iz Trsta — pismo se je pa izgubilo — zato ga bomo iskali. Ni treba, da želite gospo in kriete v tuji hiši!"

"Povejte Vi tistega, ki pravi, da je prislo pismo iz Trsta! Povejte!"

"So bili iz Trsta pri meni danes in so mi povedali. — Vam, nič ne boš razgrajati! Vam!"

Strniščka mu je odprla vrata in mu kazala s tresčinom se prstom skoz duri.

Jok je umolčil, kakor bi mu zadrgnilo vrat, in je potepeno zapustil sobo. Strniščka je zaločila vrata za njim.

(Dalej priča.)

Boj može postaviti, je postal ves bleš od strahu ter odgoviral:

"Po praviki budi povedano, dekleta nismo videli že od novega leta. Kje se sedaj nahaja, ne vem."

"Prosimo vas, pridite za hip pred vodnjak."

Ko je bil Giurovich pri vodnjaku, so pokazali agentje na razpadlo mlaedenčino truplo rekovalo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.

"Ali pozname te mlaedenčko?" Giurovich si jo je ogledal ter močel.

"Kje je vaš sin?"

"Sedaj je v prosti luki, kjer opravlja svojo službo."

Agentje so se začeli s takojšnjim preiskavo.